

Opseth vil godta for høy bilforurensning

Samferdselsminister Kjell Opseth sier at det kan bli aktuelt å akseptere visse overskridelser av de nye retningslinjene for lokal luftforurensning og støy. Kostnadene ved å oppfylle de nye reglene kan bli for høye, mener han.

N&M Bulletin
Jon Knut Berg

Forslaget til forskrift om grenseverdier for lokal luftforurensning og støy er nå på intern høring i statsadministrasjonen - og dermed unntatt offentlighet. I de nye reglene vil det bli fastsatt en øvre grense for forurensning og støy. Hvis disse maksimalverdiene overskrides, skal det iverksettes tiltak. Reglendingen kommer som følge av at forurensningsloven skal gjelde for samferdselssektoren, og at et EU-direktiv om luftforurensning skal implementeres i henhold til EØS-

avtalen.

Ifølge de nye reglene, skal eieren av transportanlegg, industri eller større fyringsanlegg, sørge for at forurensning og støy er under grenseverdiene. Det kan for eksempel bety at eieren av en vei plikter å gjennomføre tiltak for å unngå at bebyggelse langs veien utsettes for miljøbelastning over grenseverdiene.

Nivået er ikke bestemt

Det er ennå ikke avgjort hvilket nivå grenseverdiene skal være på. Tre alternativer vurderes. Men selv med det minst ambisiøse nivået, som er EUs nivå, vil det være overskridelser i de største byene i Norge. Ifølge Statens forurensningstilsyn (SFT) vil 10.000 personer bli rammet av NO₂-overskridelser, 4-5000 av støv, og 2000 av SO₂-overskridelser.

Samferdselsministeren er den formelle eieren av riksveiene her i landet. I et intervju med N&M Bulletin sier Kjell Opseth at hvis beregninger viser at grenseverdiene overskri-

des langs deler av riksvegnettet, må vegkontorene utrede avbøtende tiltak, for eksempel støyskjærmer, fasadeisolering eller innløsning av boliger. På veibudsjettet må det avsettes midler til gjennomføring av tiltakene.

Tiltak blir for dyre?

Tiltaktsomfanget må fastsettes ut fra miljøgevinst og kostnader i hvert enkelt tilfelle. Det er mulig at vi må godta visse overskridelser hvis kostnadene blir for høye. Slike overskridelser aksepteres for eksempel også i retningslinjene for støy-grenser for Gerdermobanen.

Opseth sier videre at han er fornøyd med den innsatsen samferdselssektoren har gjort i forhold til forurensningen i byene.

Etterlyser kommunene

Det er alltid noen som sier vi ikke går fort nok. Men vi kan ikke gjøre noe som er så dramatisk at vi mister oppslutning fra folk. Ikke noe parti er for at

det skal settes i verk store restriksjoner på bilbruken. Det må være valgfrihet i bruk av transportmidler, sier Opseth.

Er det et mål at bilbruken reduseres?

Ja, vi vil at flere skal gå over til å bruke kollektivtrafikk. Men da må kvaliteten og tilgjengeligheten bedres. Jeg etterlyser mer initiativ fra kommunene for å få dette til. Nå har vi satt i gang et samarbeidsprogram mellom stat, fylke og kommune for å koordinere kollektivtrafikken bedre enn nå. Det dreier seg blant annet om hvordan overgangen mellom forskjellige transportformer kan bli lettere for folk.

Men når det skal være fritt valg av transportmidler, er det ikke da en fare for at bilbruken øker hvis det samtidig er økonomisk vekst?

Nei, det tror vi ikke. I flere veiprosjekter regner vi nå med nullvekst eller nedgang i bilbruken. Jeg har tillit til at folk er ærlige når de sier at de tar miljøproblemene på alvor. Da tror jeg også de vil velge å kjøre mindre bil, sier Opseth.

- EUs landbrukspolitik er bra for miljøet

side 3

Strid mellom Opseth og Berntsen

side 4

Opseth vil ikke styrke vassdragsvern

side 5

Alvorlige plantevernfunn

side 7

- Sjokkerende dårlig sikkerhet

side 12

Natur&Miljø Bulletin

Norges Naturvernforbund

Ansvarlig redaktør: Gunnar Bolstad

Red. sekr: Ole P. Pedersen
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 0803 50 94602
Telefon: 22 71 55 20
Telefax: 22 71 56 40

Annonser tlf: 22 71 92 20
Annonser fax: 22 71 92 38
Produksjon: Gan Grafisk.
Trykkt på Cyclus, 100
prosent resirkulert papir.
Neste N&M Bulletin kommer
10. juni 1994.

Maktens arroganse

Makta rår, heter det. Når Kjell Opseth antyder at han ikke vil bry seg om forurensningsloven når den blir gjeldende for samferdselssektoren, viser han en holdning som antyder at han ikke vil respektere flertallet.

Sogn og Fjordanes solkonge ynder å si at bilen er kommet for å bli. Som en av de mest handlekraftige (og dermed farligste) samferdselsministrene i Norge sørger han også for at bilens livsgrunnlag blir forsterket. Nærmere 40 milliarder kroner skal Norge bruke på veier fra 1994 til 1997.

Men når Opseth, i en intervjusituasjon med N&M Bulletin, rett og slett sier at han ikke kommer til å foreta seg noe hvis biltrafikken på riksveiene forurenser mer enn det som kommer til å bli lovlig, da setter han seg selv over vårt folkevalgte demokrati.

Arbeidet med å la forurensningsloven bli gjeldende for samferdsel har tatt svært lang tid. Saksbehandlingen er på mange måter en vits, hvor Miljøverndepartementet har kommet til kort mot de sterke interessene i andre departement.

Striden står om det som kalles grenseverdier for luftforurensningen. Hvor stor konsentrasjon av nitrogenoksider og andre farlige gasser skal være tillatt, før biltrafikken bryter forurensningsloven?

Statens forurensningstilsyn har gitt sine anbefalinger for lenge siden. Men til og med miljøvernministeren argumenterer for at de anbefalte grensene, som likefullt ikke vil hindre helseskader, er for strenge.

Derfor vil det forslaget som sannsynligvis kommer på bordet inneholde grenser for luftforurensningen som er i tråd med EUs krav. De grensene er langt svakere enn myndighetenes eget ekspertorgan har anbefalt.

Det kan synes som om de sterke kreftene i regjeringen, som først og fremst kommer fra Finans-, Nærings- og Samferdselsdepartementet, bevisst bruker trenering som en taktikk for å ture fram som før. Det er ikke bare forurensningsloven og samferdsel som tar tid. De lenge etterlyste handlingsplanene for klima og nitrogenoksider er som sunket i jorden. Hvis arbeidstempoet i de departementale korridorer gjenspeiles i disse prosessene, er ikke «Yes, Prime Minister» bare en morsom TV-serie. Den er blitt virkelighet. For uansett hva folkeflertallet måtte mene, eller hva Stortinget skulle si – så gjør Kjell som han vil, uansett.

Gjestekommentar

Nye gener inn i skogen?

Karen Johanne Baalsrud
Naturvernforbundet i Etne

Plateriket, dyreriket eller mineralriket? Det er i radiolenen «20 spørsmål». Nå er det ikke så nøye lenger. Genteknologier kan flytte gener fra mennesker til bakterier, eller fra planter til dyr.

I Norge skal slikt foregå innenfor den rammen som den nye «Lov om fremstilling og bruk av genmodifiserte organismer» setter. Loven er ambisiøs. Det skal legges vesentlig vekt på samfunnsmessig nytteverdi og bidrag til å fremme en bærekraftig utvikling for at en skal få sette ut genmodifiserte organismer. I tillegg skal det ikke foreligge fare for miljø- og helsemessige skadevirkninger.

Skogforskerne har nettopp fått tillatelse av Miljøverndepartementet til å sette ut en slags forsøksstrær, hybridosp. Disse skal få gener fra flyndrefisk som koder for egenskapen kuldetoleranse. Deter et innendørs forsøk i liten skala med et treslag som ikke har store muligheter i vanlig norsk klima. Men er ideen bærekraftig?

Flyndra fra Canada vokser bra selv om vannet den lever i er svært kaldt. Den fungerer godt i saltvann et stykke under null grader. Tenk om norske nyttevekster kunne arve dette! For hva er det som lager katastrofe for potetris, jordbærplanter og grantrær som har kommet i gang med vekstsesongen? En skarve frostnatt! Kulde! Nyttetenkerne gnir seg i hendene ved tanken på å overvinne kuldeproblemet.

Økologene advarer

Både for den ville floraen og for kulturplanter i Norge er kulda stort sett minimumsfaktor. Balansen i våre økosystemer er også basert på dette. Om vi greier å øke kuldetoleransen for enkelte arter er det det sam-

me som å gi dem økte konkurransemessige fortrinn. Det er dette økologene advarer aller sterkest mot.

Som ellers ser vi mulighetene først, og konsekvensene etterpå. Om norske granplanter tilføres egenskaper som gjør at de kan vokse fortere, høyere over havet eller lengre mot nord, hva vil det bety for andre vekster i skogen, for dyr, småkryp og mikrober?

Den norske grana har sitt genetiske sentrum på den skandinaviske halvøy. Hvordan vil nye konkurransemessige fortrinn hos en genmanipulert sort påvirke denne? Generelt vet vi at enhver forandring hos naturlig forekommende arter som gir økte konkurransemessige fortrinn, vil påvirke artens miljø også. Dette er langt alvorligere enn om vi lager forkrøplete pryddplanter for pyntens skyld, med opphav i andre verdenshjørner og uten muligheter til å formere seg i Norge.

MD ser med skylapper

Miljøverndepartementet har valgt å se med skylapper på det forsøket med «flyndreosp» som nå skal i gang. Det er sikkert ikke farlig for helse og miljø i seg selv. Det kommer hengelås på drivhusdøra, og alle plantene skal ødelegges etterpå. «All ny kunnskap kan komme til nytte», har vært argumentasjonen. Lovens flotte formuleringer om bærekraft og samfunnsmessig nytte kan en tørke støv av en annen gang, og skuffen der biodiversitetskonvensjonen ligger nedlåst, har ingen funnet nøkkelen til.

Praktisering av lovverket som omfatter genteknologi ser ut til å føye seg inn i mønsteret for norsk miljøpolitikk: Flotte taler, store ord og finstas til konferanser og rammelover. Knappe mumlinger, en dag av gangen og fillete arbeidsbukser i praktisk arbeid.

-EU-landbruk bra for miljøet

EUs pågående landbruksreform vil gagne miljøet, ifølge en dansk rapport. Norges Bondelag er uenig.

N&M Bulletin
Jon Knut Berg

Avisen Information har innhentet uttalelser om miljøvirkningene av EUs landbruksreform. Reformen vil føre til mindre bruk av gjødsel og plantevernmidler, og brakklegging av landbruksjord. Målet for reformen er egentlig å redusere produksjonen, men i tillegg vil den altså virke bra for miljøet, ifølge en dansk offentlig rapport.

Begrensningen av produksjonen skal skje gjennom å redusere prisstøtten og erstatte den med en inntektsstøtte. Planter dyrkingen berøres mest, ved at prisen på korn, oljefrø og erter senkes. Bonden får kompensasjon, mot at 15 til 18 prosent av jorden legges brakk.

Mer intensivt før
Ifølge Information har EUs tidligere høyprispolitikk ført til et

mer intensivt og dermed miljøbelastende landbruk. Avisen viser til at land med lav støtte, som Australia og New Zealand, bruker ti ganger mindre kunstgjødsel per hektar enn land som Japan og Sveits, som ligger på topp i OECD-området.

Avisen skriver videre at det ikke er uenighet om at EUs brakkleggingspolitikk til fordel for miljøet.

De mest miljøfølsomme områdene er også de skrinnes-te områdene, slik at miljø og økonomi her går hånd i hånd for bonden. De brakklagte områdene skal beplantes og det skal ikke brukes gjødsel og plantevernmidler her.

-Ikke riktig

Næringspolitisk sjef Leif Forsell i Norges Bondelag er ikke enig i at landbruksreformen i EU gagnar miljøet.

– Reduksjonen av prisstøtte vil i praksis føre til helt marginal nedgang i bruken av plantevernmidler og gjødsel, fordi den økonomiske drivkraften er for liten. Dessuten er det de industrialiserte og intensive brukene som overlever i den

stadig tøffere konkurransen. I den sammenhengen er jordbruksreformen mindre viktig. Et annet element er at reformen vil presse bøndene økonomisk enda mer enn i dag. I denne situasjonen vil bøndene bygge større og ta i bruk mer gjødsel og plantevernmidler, til og med midler som ikke er tillatt.

Brakklegging ingen fordel

Forsell mener videre at brakklegging ikke vil være til fordel for miljøet.

– I flere EU-land blir det ikke plantet på brakklagte områder. Det fører til mer forurensning til vann, fordi det er ingenting som holder på næringsstoffene. På kort sikt er derfor effekten meget tvilsom. Men hvis det er snakk om permanent brakklegging, kan avrenningen bli mindre enn i dag, medgir Forsell.

Forsell viser videre til at kulturlandskapet vil bli forringet ved brakklegging, fordi områdene blir tilgrodd av ugress.

Hvor er planene?

Hvor er handlingsplanene for klima og nitrogenoksider (NO_x)? Etter at Berntsen unnlot å legge dem fram 11. april, har ingen hørt noe mer om dem. Er de glemt og glemt i departementene?

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

De to handlingsplanene er en del av oppfølgingen av internasjonale avtaler som Norge har sluttet seg til. Arbeidet med planene har pågått i flere år, og lengre tid ser det ut til å ta.

Planene var varslet fremlagt i april, men da det ble kjent at NO_x-planen ville bli nesten innholdslos, ble offentliggjøringen stanset. Etter det N&M Bulletin forstår, er statsministeren nå trukket inn i drakampen mellom Miljøverndepartementet på den ene siden, og Samferdsels-, Finans- og Næringsdepartementet på den andre.

-Snakk med Berntsen!

En liten runde til forskjellige departement, byråkrater og politikere gir få, om noen, svar på det spørsmålet.

– Arbeidet med NO_x-planen

Takk for støtten!

Poulin as

Tentec International

THERMTECH AS

Adress:PO. Box 133
N- 6901 Florø, Norway
Tel:+47 57 74 12 77
Fax:+47 57 74 12 89

Takk for støtten!

NORUT Gruppen as

Thor's Kemiske Fabrikker
Nobel Industrier

Bodø Energi

Rieber & Søn
Konserner

Vestlandsmeieriet

Kverneland
for framsynte bønderNorges
Naturvernforbund

Statsrådkamp om flyavgift

Det ligger an til strid mellom Kjell Opseth og Thorbjørn Berntsen i spørsmålet om miljøavgifter på flybensin. Berntsen har allerede varslet økte flyavgifter i 1995, mens Opseth kjemper mot.

N&M Bulletin
Jon Knut Berg

Til Dagens Næringsliv sa Berntsen 7. mai at flybensin ikke lenger skal være unntatt fra miljøavgifter.

– Mitt ønske er at vi gjør noe med fly. Vi arbeider med saken og tar dette opp i statsbudsjettet for 1995, sa Berntsen.

Men Kjell Opseth er av en helt annen oppfatning. Han mener at luftfartsavgiftene ikke skal øke her i landet.

– Norge er allerede på verdstoppen i flyavgifter. Dette må være utgangspunktet, sier Opseth til N&M Bulletin.

Han sier at Norge arbeider for å få til en internasjonal CO₂-avgift på flybensin gjennom FNs flyorganisasjon ICAO. Men en eventuell CO₂-avgift vil ikke få betydning for det samlede avgiftstrykket i norsk luftfart, ifølge samferdselsministeren.

– Det er et spørsmål om hva vi kaller barnet. Innfører vi CO₂-avgift, kan andre avgifter reduseres, sier han.

På den andre siden varsler Kjell Opseth at det kan bli aktuelt å innføre støyavgift også ved andre flyplasser enn Fornebu og Bodø.

Mot regulering

Fra 1. april i år ble flytrafikken deregulert her i landet. Så langt har dette ført til økning i antall

avganger, og en økning i antall passasjerer. Men dette trenger ikke å være et miljøproblem, mener Opseth.

– Vi har ikke noe miljøregnskap på dette. Vi vet ikke hvor flyene tar kundene fra. Men jeg tror ikke det er flere som reiser nå enn før, det er bare flere som velger fly framfor bil eller tog. Det er få som reiser bare på grunn av et nytt tilbud.

– Stortingsflertallet sa under behandlingen av Norsk Luftfartsplan at flytrafikken må reguleres hvis miljøbelastningen blir for stor ved liberaliseringen. Kommer du til å følge opp dette?

– Nå må vi la dereguleringen få virke en stund. Jeg tror antall avganger vil tilpasse seg trafikken etter en stund. Det er ikke aktuelt å begrense antall avganger, sier Opseth.

Stadig mer ozon på feil sted

Det blir mer bakkenært ozon over nord-europa, slår en britisk rapport fast. En ny beregningsmodell antyder voldsomme avlingstap som følge av bakkenært ozon.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

I følge den engelske rapporten øker konsentrasjonen av bakkenært ozon i Europa med mellom en og to prosent hvert år. Bakkenært ozon skader planter og forårsaker luftveislidelser hos mennesker. Den britiske regjeringsrapporten slår fast at mengden av ozonet langs bakken stadig øker. De vedtatte tiltakene for å begrense ozon-konsentrasjonen, er muligens ikke sterke nok for at England skal oppfylle internasjonale krav til luftkvalitet i

2000, melder Financial Times.

Rapporten sier videre at dagens bakkenære ozon kan stå for større økonomiske tap for England enn uttynningen av ozonlaget i stratosfæren, hvor de ultraviolette, farlige solstrålene blir hindret av ozonlaget å nå ned til jorden.

I følge rapporten er materialskadene på grunn av bakkenært ozon over 15 milliarder kroner hvert år, bare i England. I tillegg kommer helseskader og inntektstap som følge av reduserte avlinger for bønderne.

Store avlingstap?

I regi av FNs økonomiske kommisjon for Europa, ECE, arbeides det nå med å finne gode modeller som kan forutsi hvor store skader bakkenært ozon forårsaker. «Task force on mapping», en FN-gruppe som

arbeider med utarbeidelsen av slike modeller, har nylig offentliggjort en rapport om dette.

Rapportens innhold har vakt berettiget oppsikt i forskerkretser, fordi modellene antyder et voldsomt avlingstap som følge av det bakkenære ozonet – i Frankrike er det beregnet opp til 50 prosent lavere avling enn normalt, i følge denne modellen.

– Målestasjonene står høyere over bakken enn det nivået plantene vokser på. Derfor kan ozonnivået være betydelig lavere helt nede ved plantene, enn det målestasjonene fanger opp, sier David Simpson ved Meteorologisk Institutt til N&M Bulletin. I følge instituttet har de, ved hjelp av FN-modellen, beregnet norske avlingstap til over ti prosent, noe som er adskillig høyere enn det man har regnet med til nå.

Vernede vassdrag uten vern

Samferdselsminister Kjell Opseth vil ikke ha en lov som hindrer mulighetene for å gjøre inngrep langs vernede vassdrag.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

– Det er like mange meninger om hvor ødeleggende veibygging er, som det er mennesker, sier Opseth på spørsmål om byggingen av vei langs det vernede Etne-vassdraget.

– Det er ikke slik at det ikke er vei gjennom Etne i dag. Den nye blir bare litt større og går et annet sted. Vi måtte la den veien gå langs vassdraget. Da vi valgte denne løsningen, la vi betydelig vekt på hensynet til miljøet, blant annet ved at tunnelene ble forlenget adskillig i forhold til Vegdirektoratets alternativ. Her mener vi det har vært en rimelig god avveining mellom miljø og kostnader, sier Opseth.

– Vi kan ikke komme dit at

en ikke bygger vei fordi vassdrag er vernet. Man kan ikke ha lovforbud mot det, sier samferdselsministeren.

– Det er ulike syn på dette. Når det gjelder vernede vassdrag, så skal man ta vare på de verdier som ligger der. Det kan ikke være totalforbud mot næringsaktivitet og kommunikasjon, mener Opseth.

Samferdselsministeren mener hans departement har tatt miljøhensyn ved flere anledninger, og nevner forbindelsen over Oslo-fjorden som et eksempel.

– Kostnadene ved bygging av bru og tunnel er omtrent like. Derfor var det ikke noe vanskelig valg, sier Opseth.

Samferdselsministeren vil ikke uttale seg om for eksempel trekant-sambandet i Hordaland medfører en forringelse av naturverdiene.

Ingen respekt

– Det er tydelig at samferdselsministeren ikke respekterer konklusjonene fra de miljødebattene vi har hatt de siste tiår-

ene, og de vedtak som er gjort i Stortinget, sier Thor Midteng, fagkonsulent i Norges Naturvernforbund.

– Flere ganger har Stortinget diskutert norsk naturvernpolitikk. Vi kan vise til arbeidet med de rikspolitiske retningslinjene etter plan- og bygningsloven, som handler om inngrep i vernet natur. Naturvernforbundet har kritisert dem for å være for vage og uforpliktende og alt for romslige.

Neglisjerer

– Ved at Kjell Opseth neglisjerer de klare signalene fra Stortinget, viser han etter mitt skjønn at samferdselsministeren ikke har fått med seg at departementene har sektoransvar for miljø.

Midteng mener Opseth tydelig oppfatter miljø som en snever sektor som hører hjemme i Miljøverndepartementet.

– Problemet oppstår når inngrepet i vesentlig grad kommer i konflikt med verneverdiene som ligger til grunn for det opprinnelige vernet, sier Midteng.

Kraftig vekst i flytrafikken

Frislipet i norsk luftfart har ført til kraftig vekst i antallet passasjerer. I følge tall N&M Bulletin har hentet inn, har veksten vært på mellom fem og åtte prosent etter 1. april.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

De to store flyselskapene, SAS og Braathens Safe, sier begge til N&M Bulletin at de har økt rutetilbudet med rundt 10 – 12 prosent.

– Vi har hatt en stor trafikkøkning. Det er en relativt stor vekst i markedet, sier informasjonssjef i SAS, Rolf Løvstrøm. Likevel er 38 prosent av SAS

sine flyseter tomme. Det er akkurat samme andel som før reguleringene ble opphevet. Et grovt overslag ut fra SAS sine egne tall, forteller dermed at SAS-trafikken har økt med rundt åtte prosent etter at rutetilbudet ble økt.

Fem prosent mer

– Etter alt å dømme er det flere som flyr nå. Det er omlag fem prosent mer trafikk nå enn samme periode i fjor, sier Audun Tjomsland, informasjonssjef i Braathens Safe. I følge Tjomsland hadde Braathens en sterk økning i trafikken også før påske. Braathens har økt antallet avganger med mellom 10 og 12 prosent, mens andelen tomme seter har økt med

rundt fire prosent, til 53 – 54.

Det er Luftfartsverket som samler inn oversikten over hvor mange som flyr i Norge. Men i følge direktoratet har sent inkommet materiale ført til at man ikke har ajourførte statistikker for flytrafikken i 1994. Dette vil være oppdatert i slutten av mai.

Verken Braathens Safe, SAS eller Transportøkonomisk Institutt vil si noe om årsaken til den kraftige veksten før Luftfartsverket har sine tall klare. I følge samferdselsminister Kjell Opseth (se annet sted i denne bulletinen) skyldes ikke økningen at folk reiser mer, men at folk velger fly framfor andre transportmidler.

Takk for støtten!

FRIONOR

FRIONOR A/S
P.O.Box 195, 1324 LysakerVINJE
KOMMUNEPETERSON
NOR-SEKK

NORDMØRE OG ROMSDAL MEIERI

Gilde

Lillehammer 94
Offisiell Leverandør
Parade og Mottagelse

Vestlandske Salslag

TROMS
FYLKESKOMMUNE

Duni

Mitsubishi Motors Co

MMC Norge AS ... et selskap i Motor Gruppen
Postboks 43 Risløkka, 0516 Oslo
Kontor: Østre Akers vei 62
Telefon: 22 65 14 20
Fax: 22 64 96 99

Miljødep satser på melkekartonger?

Miljøverndepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal utrede innsamlingsssystem for melkekartonger. I denne gruppen sitter representanter fra Elopak, Tetrapak og Norske Meierier. Det er de samme firmaene som har betalt en rapport som konkluderer med at det i Norge er bedre å resirkulere melkekartonger framfor å gå over til returflasker.

N&M Bulletin
Signy Svendsen

Det kan tyde på at Miljøverndepartementet (MD) allerede har bestemt seg for å beholde ordningen med melkekartonger, og ikke vil gå inn på forsøk med retursystem.

Tynt grunnlag

– Thorbjørn Berntsen har tidligere uttalt at departementet sannsynligvis ikke vil satse på

returflasker, men gå inn for resirkulering av kartonger. Argumentasjonen for hvorfor var tynn, og det er uklart hvorvidt et retursystem overhode er vurdert, sier forbrukerkonsulent Maria Munther i Naturvernforbundet. Hun peker på at prøveprosjekter med retursystem, blant annet i Sverige, viser at retur av melkeflasker vil være realistisk og lønnsomt.

– Resirkulering er selvsagt bedre enn å kaste kartongene slik vi gjør idag. Men dette bør ikke forhindre et enda bedre alternativ. Det er derfor viktig at MD legger alle kortene på bordet og tar en seriøs vurdering av retursystemet. Nå virker det som om MD har fått argumenter fra kun en side – noe sammensetningen av arbeidsgruppen også kan tyde på, sier Munther.

Ingen evig løsning

Direktør Tore Planke i Tomra systems AS er forundret over at det synes som om MD har lagt ombrukstanken på is. Han mener at ordningen med resirkulering av melkekartonger på kort sikt ikke behøver å utelukke et storskalaforsøk med ombruk.

– Kartong som eneste alternativ er ingen evig løsning. Jeg er ikke i tvil om at ombruk er den beste løsningen miljømessig sett, og det vil derfor overraske meg om MD ikke krever et forsøk med polykarbonatflasker, iallefall ved ett av meieriene, sier Planke.

Løse avfallsproblemet

– Erfaringer fra såvel Sverige, Tyskland og USA viser at meierienes motforestillinger bygges på gale oppfatninger.

Bryggeriene protesterte av proteksjonistiske grunner mot systemer for engangsemballasje med pant og ønsker fortsatt bruk av returflasker. Meieriene burde sette seg nøye inn i denne problematikken før de totalt avviser et gjenbrukssystem, mener Planke.

Underdirektør Jostein Aa-

nestad i Miljøverndepartementet sier til N&M Bulletin at arbeidsgruppen som er nedsatt kun har som oppgave å finne løsning på det avfallsproblemet melkekartongene representerer.

– Hvert år havner 20.000 tonn kartong på avfallsplassene, og det er departementet sin oppgave å sikre en skikkelig håndtering av det avfallet som oppstår. Dette arbeidet må gjøres i samarbeid med produsentene, brukerne og meieriene. Elopak og Tetrapak er i den forbindelse naturlige medlemmer i en slik arbeidsgruppe.

– Hvilken type emballasje den enkelte produsent velger, er ikke opp til departementet å avgjøre. Vi har derfor ingen planer om å gå inn og lage forsøksprosjekter, sier Aa-nestad i en kommentar til N&M Bulletin.

Du finner oss på Internet!

Natur & Miljø Bulletin deltar nå i et prøveprosjekt, i regi av Televerkets Forskningsinstitutt. Bulletinen legges ut på TFs «datakatalog» på det internasjonale datanettverket Internet. Dette tilbudet er det foreløpig begrenset tilgjengelighet på, men en rask optelling viser stor interesse for miljøstoffet blant de som har tilgang til Bulletin via Internet.

POSTBOKS 117 - 2401 ELVERUM - NORWAY

Norsk Skogbruksmuseum
Et alternativ for alle som vil ha
et grønnere samfunn.

Alvorlig plantevernfunn i bekker

En kartlegging av ti landbruksforurensede vassdrag viser at enkelte plantevernmidler brytes saktere ned enn tidligere antatt. Kartleggingen viser også tilfeller der konsentrasjonen av sprøytegifter er høyere enn ventet.

N&M Bulletin
Signy Svendsen

Avdelingsdirektør Terje Kronen i Statens Forurensningstilsyn (SFT) ser alvorlig på resultatene fra kartleggingen. Han mener det må legges vekt på de

nye kunnskapene når plantevernmidler skal vurderes for godkjenning.

Overrasket

Kartleggingen er foretatt i perioden 1989 til 1994, og ti bekker og elver i fire fylker har vært med i undersøkelsen. I alle bekkene ble det funnet rester av plantevernmidler.

– Normalt skulle flere av disse plantevernmidlene ikke være å finne i bekkene, fordi vi til nå har trodd at midlene brytes raskt ned. Kort nedbrytningstid var også forutsetningen da stoffene i sin tid ble tillatt brukt i landbruket. Vi er derfor overrasket over kartleggingen som påviser at stoffene forblir lengre i naturen, sier

Kronen og fortsetter:

– SFT ser alvorlig på de nye opplysningene vi har fått gjennom kartleggingen. Dette er miljøgifter som kan endre bunndyrsamfunn og forverre oppvekstforhold for fisk.

Kartleggingen ble delfinansiert av Landbruksdepartementet, men ifølge Kronen er det usikkert om departementet etter denne kartleggingen vil fortsette sitt økonomiske bidrag.

– Hvorvidt Landbruksdepartementet anser dette arbeidet som tjenelig for egne interesser, er uklart. SFT mener imidlertid at kartleggingen må følges opp med mer overvåking og sedimentundersøkelser. Samtidig arbeider vi overfor Rådet for plantevernmidler som

godkjenner bruken av miljøgiftene.

Avventende

Byråsjef Carl Erik Semb i Landbruksdepartementet opplyser til N&M Bulletin at ingen tiltak vil bli satt iverk med det første. Departementet vil avvente videre arbeid til en sluttrapport som tar for seg bruken av alle typer plantevernmidler foreliggende. Denne skal etter planen være ferdig rundt årsskiftet. Hvorvidt Landbruksdepartementet vil bidra med økonomisk støtte til videre kartlegging av plantevernmidler i bekker og elver, kan Semb ikke svare på. Han utelukker imidlertid ikke at støtten vil fortsette i en eller annen form.

Sprøytemidler gir lymfekreft?

Flere utenlandske undersøkelser påviser sammenheng mellom mange års bruk av insekts- og plantevernmidler og økende tilfeller av lymfekreft. I Norge foregår det undersøkelser som skal kartlegge en eventuell sammenheng.

N&M Bulletin
Signy Svendsen

Det er spesielt bønder, gartnere og folk som driver med minkavl som ifølge de utenlandske undersøkelsene er i faresonen. Disse yrkesgruppene har i en 10–20 års periode drevet med pestisider, og da ofte i lukkede rom, som drivhus. En kobling mellom sprøytegifter og Aleutian disease virus som gjerne finnes blant mink, ser ut til å øke risikoen for lymfekreft.

I Danmark har myndighetene satt igang en informasjonskampanje for å informere utsatte grupper om hvilke kreftfarer sprøytegiftene rep-

resenterer.

I Norge gjennomfører Kreftregisteret og Statens arbeidsmiljøinstitutt i samarbeid en helseundersøkelse blant bønder. Sammenhengen mellom lymfekreft og sprøytegifter vil

være en del av undersøkelsen.

– Blant bønder finner man generelt få tilfeller av kreft, men lymfekreften Non-Hodkin Lymfom, som det her er snakk om, tar lang tid å utvikle. Vi vet at både bønder og skogbrukere

over en lengre periode har brukt ulike typer pestisider, og det er derfor naturlig å kartlegge situasjonen, sier Åge Andersen i Kreftregisteret. Resultatet av undersøkelsen er ventet om et års tid.

Miljøgarantien i EU svekket

EUs miljøgaranti er svekket etter dommen fra EU-domstolen 17. mai, om Tysklands rett til å forby bruken av det miljøfarlige stoffet PCP. Kommisjonen har fått mer makt på bekostning av medlemslandene.

N&M Bulletin
Jon Knut Berg

Det hersker en god del forvirring om dommen fra EU-domstolen. Tolkningene spriker i alle retninger. I Norge har den blitt en varm politisk sak, fordi den griper inn i spørsmålet om Norge kan ha høyere miljøstandarder enn EU ved et eventuelt medlemskap. Miljøverndepartementet mener at dommen er uinteressant, fordi den bare tar opp rene formaliteter,

mens Naturvernforbundet uttaler at dommen viser at miljøgarantien nå er verdiløs.

Det var Frankrike som bragte det tyske PCP-forbudet inn for domstolen. Landet mente det var et skjult handelshinder, og dermed i strid med reglene om den frie vareflyten i EU.

EU-domstolen har imidlertid ikke tatt stilling til innholdet i saken, om Tyskland kan opprettholde sitt forbud. Den har bare sagt at begrunnelsen fra EU-kommisjonen, som førte saken, var for dårlig.

Hvem bestemmer?

Kilder i kommisjonen sier til avisen Information at den vil utarbeide en bedre begrunnelse, hvis Frankrike vil ta saken inn for domstolen på ny.

EU-domstolen har altså ikke tatt stilling til om Tyskland har rett til å bruke miljøgarantien. Men domstolen kan ha svekket miljøgarantien på en annen

måte, ihvertfall i forhold til slik Danmark hittil har tolket denne garantien.

Danmark var i sin tid en viktig pådriver for innføringen av miljøgarantien. Landet har fortolket garantien slik at det er opp til det enkelte EU-land å vurdere om en vare kan forbyes som følge av miljøhensyn, selv om det strider mot de felles standardene. EU-domstolen gir nå denne myndigheten til EU-kommisjonen, noe som altså kan svekke medlemslandenes mulighet til å bruke garantien.

Ny sak om PCP

I henhold til dommen, ser det ut til at kommisjonen har fått redusert mulighet til å tillate medlemslandene å ha høyere miljøstandard med bakgrunn i miljøgarantien. I denne aktuelle saken mener domstolen at kommisjonen skal kreve ster-

kere bevis fra Tyskland om at det her er snakk om reelle miljøhensyn, sier forsker Agnethe Dahl ved Fridtjof Nansen Institutt til N&M Bulletin.

Et klarere svar på miljøgarantiens videre skjebne kan vi få når saken mot Nederland kommer opp for EU-domstolen. Nederland har i likhet med Tyskland forbudt PCP. Landet krever med henvisning til miljøgarantien unntak fra EUs generelle miljøstandard. Det er ventet at domstolen vil ta stilling til selve forbudet når den tid kommer.

Men uansett hva domstolen kommer fram til i denne saken, vil ikke striden om miljøgarantien være endelig avklart. Miljøgarantien må vurderes i hvert tilfelle, og dermed kan det bli mange saker om miljøgarantien for EU-domstolen i årene som kommer.

Omfattende økologisk kampanje

Naturvernforbundet, Framtiden i våre hender, Miljøheimevernet, Husmorforbundet og Norsk Økologisk Landbrukslag har gått sammen om en økologisk kampanje for å fremme salg og produksjon av økologisk mat. Fem ulike arrangement og aksjoner vil i løpet av året settes igang.

Naturvernforbundets kampanje «Grønn handling», Miljøheimevernets handlingsark «Fokus på mat», FIVHs landsomfattende aksjon «Øko-mat» og NØLLs arrangement «Åpen hage» er noe av det som skal gi forbrukere og produsenter informasjon og påvirke til mer miljøvennlig handling.

Norzink
5750 ODDA

gratulerer
Norges Naturvernforbund
med 80 års jubileet

PLM MOSS
GLASS DIVISION

Fare for nye atomprøver

Både i Kina og Frankrike kommer det signaler om nye atomprøvesprengninger. Det er mulig at Kina sprenger en bombe allerede i mai eller juni.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

– Det er sannsynlig at Kina kommer til å utføre to prøvesprengninger i løpet av 1994, sier Patricia Lewis, leder for Verification Technology Information Centre (VTIC) i London, til nyhetsbyrået Reuter.

Lewis tror Kina vil skynde seg med å avslutte et program med atomsprengninger, før et eventuelt verdensomspennende forbud vil tre i kraft. I følge VTIC kunne den første atomprøven komme så raskt som i slutten av mai.

Lewis tror USA ikke vil lage

bråk overfor Kina om landet sprenger nye atombomber.

En pressetalsmann for det kinesiske utenriksministeriet sier i en kommentar at han ikke er kjent med opplysningene til VTIC. Samtidig ba viseutenriksministeren i Japan om at Kina stanser sine atomprøvesprengninger.

Også Frankrike?

Også i Frankrike er det en sterk lobby for nye prøver av atomvåpen. Den foreslåtte seksårs-

planen for forsvarsbudsjettet inneholder penger til prøvesprengninger, hvis regjeringen bestemmer seg for ikke å utvide sin to års prøvestans. Det sier forsvarsminister Francios Leotard til Reuter. Den nye planen inneholder rundt 150 milliarder kroner til det franske atomvåpenlageret.

Det er i dag president Mitterand som er den sterkeste forkjemperen for en fortsatt fransk prøvestans.

Atomstans i Sverige

Det svenske atomkraftverket Barsebäck stanset igjen i forrige uke, bare seks måneder etter at det ble åpnet etter omfattende reparasjoner.

I slutten av 1993 sto sju av Sveriges tolv atomreaktorer stille, på grunn av feil og ska-

der. Sverige har tidligere vedtatt, gjennom folkeavstemning, å legge ned sine atomkraftverk innen 2010. De fleste reaktorene er gamle, og atomtilsynet i Sverige innrømmet i fjor høst at en del av problemene skyldes alderen på kraftverkene.

Takk for støtten!

A/S DENOFA OG LILLEBORG

Miljøtrykkeriet
i Oslo
gan grafisk as

Tlf.: 22 27 7170 • Faks: 22 26 5205
Tvetanveien 156

Kjøle og Fryseinstallasjoner Tlf. 32-88 06 20

VIDEREUTDANNING I MILJØØKONOMI

NYTT KURSPROGRAM

Norges Handelshøyskole Kursvesenhet i Oslo har flere år siden 1994 utviklet dette 4-årige kursprogrammet med fokus på miljø og økonomi. Dette er i samsvar med de kravene som stilles ved utvalgte virksomheter i offentlig sektor.

- Miljø og økonomi (100 timer)
- Miljø og økonomi (100 timer)
- Miljø og økonomi (100 timer)
- Miljø og økonomi (100 timer)
- Miljø og økonomi (100 timer)

GJENNOMFØRING

Programmet kan gjennomføres på følgende måter:

MÅLGRUPPER

- Ansatte i virksomheter som ønsker å gjennomføre kursene, f.eks. bedrifter
- Ansatte i offentlig sektor som ønsker å gjennomføre kursene, f.eks. kommuner
- Ansatte i virksomheter som ønsker å gjennomføre kursene, f.eks. bedrifter

KURSFØRER

Østle, Ole P.

MER INFO

Se mer informasjon på side 22 83 13 20 og på nettsiden

NØLL Norges Handelshøyskole
Kursvesenhet - Oslo
Munkedamsveien 45 • Postboks 1395 Vika, 0114 OSLO

NORSKE POTETINDUSTRIER

POSTBOKS 110 - 2801 GJØVIK TELEFON 611 74 550
TELEFAX 611 79 865

Er du humanetiker?

Da vil du ta ansvar for menneskene og naturen i dette livet.

Du vil bruke menneskelig fornuft, forstand og erfaring for å gjøre verden bedre.

Du er ikke religiøs, men bygger din etikk på rent human grunnlag.

Vil du vite mer om Human-Etisk Forbund?

Ring oss på telefon 22 11 10 10
og be om informasjon.

Human-Etisk Forbund

Norskog ansetter sin første biolog

Skogeierorganisasjonen Norskog har valgt å ansette en egen biolog. Dette følger etter press fra naturvernere om bærekraftig skogsdrift kombinert med reaksjoner i det utenlandske markedet.

N&M Bulletin
Signy Svendsen

I løpet av sommeren starter den ansatte biologen sitt arbeid i Norskog, som med sine rundt 250 medlemmer representerer ti prosent av skogarealet. Dette kan tyde på at de norske skogeierne på linje med sine svenske kollegaer har tatt naturvernernes oppfordringer alvorlig og nå vil begynne en mer bærekraftig drift av skogen.

Den store svenske skogeieren Stora Skog AB har ansatt

økologer som i samarbeid med naturvernorganisasjoner skal legge om driften til å bli mer miljøvennlig og bærekraftig. Den svenske skogloven likestiller produksjonsmål og miljømål. På den måten legges det til rette for en bærekraftig hogst. Dette har også vært nødvendig for å kunne selge tømmeret til treforedlingsbedrifter som igjen har utenlandske kontakter.

Ved å ansette en egen biolog, ser det ut til at Norskog følger «søta bror» og mener det i lengden vil lønne seg å drive et mer miljøvennlig skogbruk.

Gamle planer

Ifølge Norskog har ansettelsen av en biolog vært planlagt lenge, men først nå har brikkene falt på plass. Tanken bak ansettelsen er å skolere skogeierne slik at driften skal kunne bli gjennomført bedre enn den gjøres i dag.

Norskog ser heller ikke bort ifra at biologen vil utvikle et nærmere samarbeid med naturvernorganisasjonene, slik at man sammen kan finne fram til en felles forståelse av hvordan skogen bør drives.

Norskog legger ikke skjul på at engasjementet har en moralsk og etisk side, kombinert med den politiske.

– Skal skogeierne i fremtiden få beholde en lovgivning med privat eiendomsrett og frihet under ansvar, så er de nødt til å legge vekt på naturinteressene, sier Norskogs næringspolitiske sjef, Sigurd Ole Ruud, i en kommentar til N&M Bulletin.

TAP: Åtte engelske kreftofre har tapt en rettssak mot eierne av engelske atomkraftverk. Retten fant det ikke bevist at stråling var kreftårsak. (Reuter.)

Strid om EUs miljømerking

EUs planlagte miljømerke møter motbør i enkelte av medlemslandene. Kravene er for strenge, mener de.

I prinsippet var det enighet i EU allerede for tre år siden å innføre et positivt miljømerke som skal gjelde i hele EØS-området. Men hittil er det bare laget kriterier for to varegrupper, vaskemaskiner og oppvaskmaskiner. Bare ett produkt har fått merket, som er en prestekrage der EU-stjernene er kragen.

Nå frykter en del av de sydlige EU-landene at kriteriene for å få miljømerket blir så strenge at ingen av deres lands produkter kan få merket. På den andre siden frykter blant andre Danmark, Tyskland og Nederland at innføringen av miljømerket i praksis vil føre til drastisk senkning av miljøstandardene, skriver MiljøAktuelt.

Økologisk landbruk

DEBATT
Erik Mohr, Debio

I N&M Bulletin nr. 8 fremkommer noen forhold som det må knyttes nærmere kommentarer til. Men la meg først understreke at dette innlegget ikke har noe med for eller mot EU å gjøre.

Begrepet «økologisk landbruk» defineres i medlemsland gjennom forordninger som pr. idag omhandler plantedyrking, foredling, merkebruk og kontrollrutiner. De aktuelle forordninger følger også tilleggsavtalen til EØS. Dersom avtalen godkjennes eller det blir medlemskapstilknytning, tyder alt i Norge på at forordningenes innhold skal utformes som egen forskrift under «Lov om kvalitetskontroll med landbruksvarer». Hvordan formen og relasjonen til dagens Debioregler blir, er enda uklart.

Når det gjelder «flere sprøytemidler» som er tillatt, omfatter disse ikke kjemisk/syntetiske midler. På positivlisten står en del såkalte organiske midler, altså substanser utvinnet av planter og dyr. Noen av disse har en direkte giftvirkning og virker ikke selektivt mellom nytte- og skadeorganismer. Et slikt middel er f.eks. Derris. Denne type midler har ikke vært tillatt i norske regler for økologisk landbruk, og det samme gjelder blant annet koppperpreparater.

Materialer laborie-testes

Ingeniørfirmaet Hjeltnes CO-WI AS i Oslo og SINTEF i Trondheim har gått til anskaffelse av klimakammer til sine laboratorier. I dette kammeret plasseres materialene man ønsker å teste, og forurensningsgraden kan avleses etter to måneder. Alle materialer som brukes i et innemiljø, så som maling, tepper, tapeter ol., kan testes.

(Kontoret for innemiljøinformasjon.)

Fra flere hold arbeides det med at denne positivlisten må deles i en del med midler som gårdbruker kan benytte uten videre forhåndsgodkjenning, og midler som er restriksjonsbelagte. Dersom en slik klassifisering gjennomføres, vil det bety at det ikke blir en radikal økning i antall tillatte midler i Norge.

(Innlegget er forkortet. Red.)

CLEAN GASES for all types of ship

Exhaust emission control systems (EECS)
Clean waste gases from diesel engines and boilers through seawater scrubbing.

Nitrogen generators
High purity nitrogen through air separation in the most efficient hollow-fibre membrane.

Inert gas generators and flue gas systems
The highest quality inert gas for all applications.

Kværner Eureka a.s. - Moss
P.O. Box 1053, N-1510 Moss, Norway
Tel +47 69 25 22 21 - Telefax +47 69 25 45 78

Vil du bruke mindre energi, får du faktisk ganske godt betalt!

ER DU EN BOLIG I OSLO? Eller et større bygg? Uansett kan du få ganske godt betalt om du vil redusere energibruken i huset. Gjennom Enøk-fondet, som gjennom årene er opparbeidet i Oslo, kan vi gi deg både direkte bidrag og hyggelige lån til Enøk-tiltak.

Eiere av større bygg, private eller offentlige, kan få utarbeidet en grundig Enøk-analyse helt GRATIS.

Vil du vite mer?

Ta direkte kontakt med Enøk-avdelingen i Oslo Energi - det er vi som forvalter Enøk-fondet.

 Oslo Energi

Oslo Energi, Enøk-avdelingen, Postboks 2481 Solli, 0202 Oslo.
Telefon: 22 43 59 51. Telefaks: 22 56 30 77.

DIREKTORATET FOR SIVILT BEREDSKAP

TELEMARK SOMMARLAND

NORGES STØRSTE VANNPARK ÅPNER 4. JUNI

VELKOMMEN TIL DEN STORE FERIAOPPLEVELSEN SOMMEREN '94

FOTO: GUNNAR ECHÉ

- Sjokkerende dårlig sikkerhet til sjøs

Nesten halvparten av skipene som ankom nord-europeiske havner i 1992 oppfylte ikke internasjonale standarder. 600 av 15.000 skip var i så dårlig forfatning at de måtte anholdes, ifølge en ny britisk rapport.

N&M Bulletin
Jon Knut Berg

Etter Braer-ulykken nedsatte den britiske regjeringen Donaldson-utvalget, som skulle komme med anbefalinger til hvordan skipsfarten kan bli sikrere. En 500 siders rapport er nå utgitt, og den inneholder over hundre anbefalinger, noen av dem meget vidtrekkende.

- Sjokkert

Ved framleggelsen av rapporten sa Lord Donaldson at han var overrasket og sjokkert over hvor dårlig det står til med sikkerheten til sjøs. I løpet av de 14 månedene utvalget arbeidet, ble det registrert 34 nesten-ulykker i britisk farvann som kunne ført til alvorlig forurensning. I mange tilfeller var det bare flaks som forhindret ulykker.

Bare to tredeler av skipene som anløper britiske havner blir inspisert, og 60 prosent av de som blir inspisert oppfyller ikke internasjonale standarder, skriver The Times.

– Hvis dette hadde vært tilfelle i luftfarten, hadde det blitt massive protester. Men krave-

ne til sikkerhet bør ikke være slappere til sjøs enn i luften, sa Donaldson.

Han sa videre at menneskelige feil var roten til nesten alle ulykker, og at mye må gjøres for å endre holdningene.

103 anbefalinger

Donaldson-rapporten lister opp 103 anbefalinger for å gjøre skipsfarten sikrere. De viktigste er:

– Flere inspeksjoner av skip. Et skip som anløper en vest-europeisk havn for første gang skal utstyres med en loggbok og bli gjenstand for regelmessige inspeksjoner hvis det blir funnet feil.

– Skip som har fått påpakning under tidligere inspeksjoner, skal gi beskjed om ankomst til en havn 48 timer i forveien. Deretter skal skipet gjennom en grundig inspeksjon. Hvis skipene ikke varsler om ankomst, vil det bli utsatt for forsinkelser ved lasting og lossing.

– Skip som ikke er forsikret, skal forbys anløp til britiske havner.

– Det skal lages en månedlig liste over skip som ikke oppfyller kravene ved inspeksjoner. Den britiske transportministeren har allerede gått inn for dette.

– Skipene skal merkes bedre enn i dag.

– Skip som frakter farlig last, skal overvåkes av fly og militære spionsatellitter.

– Meget miljøfølsomme områder skal defineres. Her skal spesielle seilingsruter etableres.

– FN's skipsfartsorganisasjon

(IMO) skal lage en oversikt oversikkerheten ved flåten som seiler under bekvemmelighetsflagg. Oversikten skal kunne brukes av forsikringsselskap og de som leier skip.

– Flaggstater som ikke oppfyller internasjonale avtaler må straffes.

Lederrolle

I rapporten oppfordres Storbritannia og andre europeiske sta-

ter til å ta en lederrolle i utviklingen av en sikrere skipsfart, ifølge Daily Telegraph.

– Reformer i regi av IMO kan ta flere år, og det kan vi ikke vente på, sa Donaldson.

Miljøverngrupper uttaler ifølge The Guardian at forslagene er viktige skritt, men de er skuffet over at så mange av tiltakene er frivillige og ikke obligatoriske.

Miljø-kalender

2. juni: Konferanse i Euro Info med temaet: «Den europeiske union og de miljøpolitiske utfordringer.» Innledning ved blant andre Europakommisjonens ambassadør i Norge, Aneurin Rhys Hughes, Bettina Lorz fra Europakommisjonens miljødirektorat og departementsråd Oddmund Graham i Miljøverndepartementet.

2. – 3. juni: Teknisk Hygienisk Forum holder årskonferanse i Trondheim med temaet «Hvor går miljørettet helsevern?» Vannkvalitet, luftforurening og dagsaktuelle miljøhygieniske utfordringer står på dagsorden.

3. – 5. juni: Vassdragstreff i Tovdal arrangeres på gården Dale av blant andre Naturvernforbundet i Aust-Agder og Vest-Agder.

4. – 12. juni: Melhus kommune arrangerer miljøuke.

13. juni: Norsk Yrkeshygienisk Forening arrangerer dagsseminar om luftkvalitet og livskvalitet i Sandvika utenfor Oslo.

13. – 14. juni: Ministermøte og undertegning av den ny internasjonale svovelavtalen i Oslo.

14. – 16. juni: Vision Eureka «Energy for the future» i Lillehammer.

6. – 8. juli: Work Shop om offentlighet omkring bioteknologi i forvaltningen i EU avholdes i Nederland.

20. – 28. august: Norsk Økologisk Landbrukslag og de økologiske besøkshagene arrangerer matlagingskurs, torg og kompostkurs i ulike deler av landet.

2. – 4. september: Naturvernforbundet avholder «Kurs for grønn handling».

16. – 20. september: En internasjonal emballasje-messe, Tokyo pack '94 arrangeres i Tokyo, Japan.

19. – 20. september: NORSAS arrangerer spesialavfallskonferanse på Rica Park hotell i Sandefjord.